

RISCOS ASSOCIATS A L'ÚS SIMULTANI DE DIVERSOS PSICOFÀRMACS EN GENT GRAN (II) (DESEMBRE 2016)

SENYAL

A Catalunya l'any 2015 més de la meitat de les persones més grans de 70 anys va rebre algun psicofàrmac. L'ús de combinacions de psicofàrmacs en gent gran està rarament justificat des d'un punt de vista clínic,^{1,2,3} perquè augmenta considerablement el risc de caigudes, arrítmies greus i altres.^{1,4}

PREGUNTES

Convé conèixer el nombre de persones que prenen dos o més psicofàrmacs, de manera simultània, en la població general i en la que viu en residències.

HIPÒTESI

Una proporció rellevant de les persones de 70 anys o més rep més d'un psicofàrmac i aquesta proporció podria ser superior en les persones que viuen en residències.

MÈTODES

La font d'informació és el Registre de prestació farmacèutica del CatSalut. Les dades corresponen a medicaments dispensats en oficina de farmàcia, finançats a càrrec del CatSalut.

S'han analitzat els grups i subgrups següents: antipsicòtics (N05A); antidepressius (N06A) i els subgrups: N06AA (tricíclics), N06AB (ISRS), N06AF (IMAO no selectius), N06AG (IMAO-A), N06AX (altres); benzodiazepines (N05BA, N05CD, N05CF), i fàrmacs per a la demència (N06D).

Per al càlcul de les taxes de prevalença d'ús en les persones institucionalitzades i no institucionalitzades s'han utilitzat les dades de població del Sistema d'informació del CatSalut. En concret, el nombre de persones que formen la població d'alta del tall oficial al Registre central de persones assegurades (RCA). S'han considerat institucionalitzades les persones que tenien alguna recepta dispensada, la prescripció de la qual estava imputada a una residència geriàtrica.

S'ha considerat que un pacient ha fet consum concomitant d'aquests medicaments quan en un període de mig any, li han estat dispensats ≥ 2 envasos i ≥ 45 DDD (consum continuat) d'un

PLA D'INFORMACIÓ I DETECCIÓ DE PROBLEMES DE SEGURETAT CLÍNICA EN RECEPTEA ELECTRÒNICA

medicament de cadascun dels grups analitzats i, a més, la seva prescripció ha coincidit en el mateix mes.

Per a l'anàlisi de l'ús simultani, de gener a juny de 2015, s'han considerat tandes de tractament, definides com la prescripció de dos o més fàrmacs concomitants dels subgrups examinats.

RESULTATS
Ús simultani de psicofàrmacs

Entre gener i juny de 2015, la combinació de dos psicofàrmacs que va ser prescrita i dispensada amb més freqüència va ser d'un antidepressiu i un hipnosedant (8% de persones que no viuen en residències, 9% de les que viuen a residències). La prevalença d'ús simultani d'un antipsicòtic i un altre psicofàrmac va ser de 5 a 8 vegades més alta en les persones que viuen en residències (taula 1), entre les quals prop d'un 2% va rebre tres psicofàrmacs de manera concomitant.

Taula 1. Ús simultani de psicofàrmacs en persones institucionalitzades i no institucionalitzades (tandes de tractament simultani).

	No residències (a)		Residències (b)		Raó de prevalences (b/a)	Població ≥70 anys	
	n	%	n	%		n	%
Ús de psicofàrmacs de 2 grups	89.850	9,82	11.137	17,19	1,75	100.987	10,31
H-S + AD	71.985	7,87	5.629	8,69	1,10	77.614	7,92
H-S + AP	2.111	0,23	1.267	1,96	8,47	3.378	0,34
H-S + DM	3.267	0,36	650	1	2,81	3.917	0,40
AD + AP	3.110	0,34	1.743	2,69	7,91	4.853	0,50
AD + DM	8.118	0,89	1.360	2,10	2,37	9.478	0,97
AP + DM	1.259	0,14	488	0,75	5,47	1.747	0,18
Ús de psicofàrmacs de tres grups	7.234	0,79	2.308	3,56	4,50	9.542	0,97
H-S+AD + DM	3.548	0,39	596	0,92	2,37	4.144	0,42
H-S + AD + AP	2.494	0,27	1.151	1,78	6,52	9.645	0,37
H-S+AP +DM	300	0,03	124	0,19	5,84	424	0,04
AP + AD + DM	892	0,10	437	0,67	6,92	1.329	0,14
Ús de psicofàrmacs de 4 grups (H-S + AD + AP + DM)	501	0,05	172	0,36	6,66	673	0,07

Antipsicòtics (AP): N05A; antidepressius (AD): N06A; per a la demència (DM): N06D; hipnosedants: (H-S)

L'ús simultani d'un hipnosedant i un antidepressiu va ser tres vegades més prevalent en les dones, comparat amb els homes (taula 2).

PLA D'INFORMACIÓ I DETECCIÓ DE PROBLEMES DE SEGURETAT CLÍNICA EN RECEPTEA ELECTRÒNICA

Taula 2. Ús simultani de diversos psicofàrmacs, segons sexe.

	Homes		Dones		Raó de prevalences (dones/homes)
	n	%	n	%	
H-S + AD	13.667	3,42	63.947	11,03	3,18
H-S + AP	678	0,17	2.390	0,41	1,91
H-S + DM	1.061	0,27	2.865	0,49	2,44
AD + AP	1.413	0,35	3.440	0,59	1,83
AD + DM	2.473	0,92	7.005	1,21	2,20
AP + DM	618	0,15	1.129	0,19	1,40
H-S + AD+AP	863	0,22	2.782	0,48	2,24
H-S + AD + DM	684	0,17	3.460	0,60	3,37
H-S + AP + DM	123	0,03	301	0,05	2,03
AD + AP + DM	417	0,10	912	0,16	1,73
H-S + AD + AP + DM	155	0,04	518	0,09	2,31

Antipsicòtics (AP): N05A; antidepressius (AD): N06A; fàrmacs per a la demència (DM): N06D; hipnosedants: (H-S)

CONCLUSIONS

En un semestre, més d'un 10% dels més grans de 70 anys (més de 100.000 persones) va rebre dos psicofàrmacs de manera simultània, un 1% (9.542) en van rebre tres i 673 en van rebre quatre. La prevalença d'ús de combinacions de psicofàrmacs és tres vegades més prevalent en dones que en homes.

L'ús simultani de psicofàrmacs augmenta considerablement el risc de mort sobtada, de caigudes i fractures i d'altres efectes indesitjats greus, sobretot en la gent gran.¹

És convenient desenvolupar mesures (de formació continuada, gestió dels sistemes electrònics de prescripció, etc.) per reduir l'ús de combinacions de psicofàrmacs en la gent gran. La reducció del consum de combinacions de psicofàrmacs per la gent gran millora la qualitat de vida i la supervivència.

¹ Pratt, NL, Ramsay EN, Kalisch Ellett LM, Nguyen TA, Baratt JD, Roughead EE. Association between use of multiple psychoactive medicines and hospitalization for falls: retrospective analysis of a large healthcare claim database. *Drug Safety* 2014; 37: 529-35.

² Chung CP, Murray KT, Hall T. Atypical antipsychotic drugs and the risk of sudden cardiac death. *NEJM* 2009; 360: 225-35.

³ Coupland C, Dhiman P, Morriss R, Arthur A, Barton G, Hippisley-Cox J. Antidepressant use and risk of adverse outcomes in older people: population based cohort study. *BMJ* 2011; 343: d4551.

⁴ Bergmann T, Helnaes AK, Schultz H, Jensen M, Reuther LO. Psychotropic medication in a randomly selected group of citizens receiving residential or home care. *Dan Med J* 2014; 61: A4965